

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Iustitia Et Iure ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

3 Quo Iure facta sit hæc diuisio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

Apostolici in star Apostolorum, nudus ab omni diuitiarum proprietate. Idem docuit Pelagius, vt colligitur ex Augustino epist. 106. quæ est ad Paulinum.

Quod etiam commoda generi humano, Probatur Primò, Si possessiones mansissent communes, relictæ fuissent incultæ; tum quia homines facile negligunt communia, tamquam parum ad se pertinentia; maxime autem curant propria, iuxta illud Aristotelis, *Amabile bonum cuique autem proprium*: tum quia quisque fugit labores, præsertim abiectos & graues, (quales sunt in agricultura & rebus mechanicis) sectaturque otium & dignitatem quamobrem quisque alteri talium rerum curam & procuratorem reliquisset.

Secundò, Si mansissent communes, mundus arderet perpetuis contentionibus & bellis: quia plerumque plures concurrerent ad eandem rem occupandam, qui se mutuo conarentur impedire: & potentiores plerumque omnia raperent. nec *meum & tuum* (quæ dicuntur esse potissima causa dissensionum) tunc minus fuissent quam modò: quisque enim conatus fuisset rem communem, dum ea vtendum esset, facere suam; sicque assidua rixæ & pugnae inter homines extitissent. his incommodis per diuisionem vticumque occursum est: multò enim pauciores & rariore sunt nunc occasiones, quam tunc fuissent: (vnde Genes. 13. cum essent iurgia coorta inter familiam Abrahæ & Lot communiter pascentes, diuisione regionis conciliati sunt) quamuis ob hominum prauitatem non omnia incommoda vitari potuerint. Denique idipsum Aristoteles lumine naturæ ductus docuit lib. 2. Polit. c. 2. & 3.

Obicitur Primò, *Iure naturæ omnia sunt communia*, vt habetur cap. Ius naturale, d. 1. ergo etiam post peccatum omnia debent esse communia.

Respondent quidam, in statu innocentie omnia Iure naturæ debuissent esse communia, sed hoc ius post lapsum esse reuocatum, & ideo potuisse fieri diuisionem. Colligitur ex Scoto in 4. d. 15. q. 2. a. 1. conclus. 1. & 2. Sed contra Primò, quia etiam communitas rerum valde fuerit consona statui innocentie; nullo tamen præcepto diuino vel naturali vetabantur inducere diuisionem: quia Deus res istas inferiores hominum dispositioni subiecit, & ex hac diuisione nihil incommodi secutum fuisset. nam singulis relictum fuisset quod abundè sufficeret: & quibus cum altero libentissimè ex rebus suis communicasset. Secundò, non rectè dicitur Ius naturæ abrogatum: tum quia est immutabile & perpetuum, vt pote immutabilem rectitudinem continens: tum quia Ius non dicitur reuocari ex eo quòd cesserit eius obligatio in aliquo ratione aliquid circumstantiæ mutata: (alioquin Ius naturale, quo teneor optulari in extrema necessitate constituto, reuocatur eo ipso quo cessat illa necessitas, quod est absurdum; semper enim manet illud ius & illud dictamen, etiam defectu materiæ hinc & nunc non me obliget actu) sed quia cessat voluntate legislatoris, qui manentibus iisdem circumstantiis materiæ, potest illud tollere. hoc enim interest inter Ius naturale & positiuum, quòd Ius naturale semper vim habeat, manentibus iisdem circumstantiis materiæ; Ius positiuum possit tolli, etiam si nulla mutatio fiat circa materiam.

4 Respondeo igitur, non fuisse aliquod præceptum naturale iubens rerum communitatem & vetans diuisionem: sed omnia dicuntur *Iure natura*

Iure natura, partim negatiuè, quia *Ius naturæ* diuisionem non fecit, aut præcepit: partim positiuè, quia omnibus potestatem fecit vtendi quauis re, & dominijs capiendi, priusquam ab aliquo sit occupata, quod Ius etiamnum durat.

Obicitur 2. Cap. Dilectissimis, 12. q. 1. dicit Clemens I. *Communis vltus omnium, que sunt in hoc mundo, omnibus esse debuit; sed per iniquitatem alius dixit hoc esse suum, & alius istud, & sic inter mortales facta est diuisio*. Respondeo, omnis varijs explicationibus, sensum esse, per iniquitatem hominum fuisse occasionem datam cur recta ratio dicitur esse faciendam diuisionem, cum ante iniquitatem omnia essent communia. Canon enim iste acceptus est ex epistola 5. S. Clementis, qua hortatur Fideles, qui erant Ierosolymis, ad vitam communem, ex eo quòd sit consentanea statui innocentie, vbi non erat *meum & tuum*; rerum autem diuisio orta fit occasione peccati.

Obicitur Tertio, Patres dicunt neminem debere dicere, *Hoc est meum, hoc est proprium*; eo quòd omnia sunt communia. ita Ambros. in cap. 12. Lucae, Chrylost. Hom. 10. in Epist. 1. ad Corinth. in moral. & Orat. in S. Philogonium, &c. Respondeo, Tantum volunt, neminem ita sibi rem aliquam debere vindicare, quin paratus sit eam, quando necesse erit, cum altero communicare, eò quòd in necessitate omnia sint communia. de quo plura supra, de eleemosyna. q. 3. 2.

DVBITATIO III.

Quo Iure facta sit hæc diuisio.

Resp. & Dico Primò, non esse factam Iure diuino. Deus enim neq; fecit diuisionem illam primam, neque eam præcepit fieri. Dedit quidem Israëlitis spolia Aegyptiorum, & regna Chanaitarum; hoc tamen factum est præter vltatum morem. Denique Deus nusquam in Scripturis reuelauit hanc diuisionem esse faciendam.

Dico Secundò, non esse etiam facta propriè Iure naturali. Probatur, quia Ius naturæ neque fecit hanc diuisionem, cum omnia reliquerit communia; neque etiam præcepit eam fieri, neque natura secundum se ad eam inclinat: non enim illam quaerit, nisi in vita ciuili, vbi viuendum cum alijs, & suppositis incommodis ex hominum prauitate proueniens. Hac ratione matrimonium dicitur esse Iuris naturæ; nimirum quia natura secundum se, id est, extra vitam politicam, & sepositis externis incommodis calibaus, ad illud inclinatur non sic ad rerum diuisionem.

Dico Tertio, Hæc diuisio facta est Iure gentium, vt habetur d. 1. cap. *Ius gentium est sedium occupatio*. & 7. de Iustitia & Iure. L. *Ex hoc iure dominia dicuntur facta*, &c. Hoc tamen non est ita intelligendū, quasi sit aliquod præceptum apud omnes, sed quia commune omnium iudicium est, diuisionem rerum expedire tum ad pacem, tum ad meliorem rerum administrationem; idque spectata mortaliū conditione, quæ sui est amans, & alieni negligens; quæ cupiditati & ambitioni miserè est subiecta. Itaque hoc *Ius gentium* nihil est aliud quam commune hominum iudicium, & gentium consensus: vel est concessio & ius ex communi iudicio & consensu proueniens. Et quia hæc vitia plerumque in genere humano regnant apud omnes nationes; ideo expedientissimum fuit apud omnes fieri

Maiores effectus si res mansissent communes.

Obiectiones.

Sententia Scoti.

In statu innocentie communitas rerum non fuit præcepta.

Ius naturæ non potest abrogari.

Quo modo omnia dicuntur Iure natura communia.

5

6

7

8

9

Quomodo dicitur facta Iure gentium.

Quid intelligitur per Ius gentium.

Communi-
tas rerum
ubi sit ex-
pediens.

fieri diuisionem. Vnde sequitur, si in aliquo cœtu, dono supernaturali hæc vitia possint tolli, vel comprimî vt non dominantur, Ius gentium ibidem non postulare, aut magis expedientem censere rerum diuisionem, sed potius earundem communiatem, qualis erat in statu innocentie: præsertim cum multa alia ex hac sequantur commoda; temperantia, modestia, tranquillitas animi, vacuitas sollicitudinis rerum temporalium, mentis ad res diuinas & ad studium sapientie expeditio: hoc modo Fideles, Ecclesie primordio omnia habuerunt communia, maxime Ierosolymis & Alexandria. Idem seruatur, & quidem perfectius, in Monasteriis & cœtib; Religioforum; qui cum ex multitudine sint selecti, & toti rebus diuinis mancipati, facilius illa vitia, quæ diuisionem rerum postulant, deuitare queunt. quare merito inter eos, vt omnia sint communia, statuitur.

Obiectio-
nes.

IO
Dicitur
aliquando
Ius natu-
rale.

Obijcitur Primò, Instit. de rerum diuisione. §. Fera, dicitur, *Id quod ante nullius est, naturali ratione conceditur occupanti.* ergo diuisio facta Iure naturali. Respondeo 1. *Ius gentium* interdum vocari *Ius naturale*, vt dicitur §. precedenti eodem tit. 2. aliud est res esse diuidendas, aliud rem fieri occupantis. quod enim res, quæ nullius est (præsertim fera vel gemma, cuius possessio alteri non adfert incommodum) fiat occupantis, est Iuris naturæ. nam etiam in statu innocentie locum habuisset, quod verò facienda sit rerum diuisio, est Iuris gentium.

Obijcitur Secundò, Furtum est contra Ius naturæ: ergo dominium rei competit alteri Iure naturæ. Resp. negando consequentiam, quia Ius naturale dicitur nihil alteri inuito auferendum, quocumque iure illi id competat. Sicut etiam iubet Superiori obediendum, etiam si illa potestas ei nisi Iure humano non competat.

Obijcitur Tertio, Id est Iuris naturæ, quod ratio naturalis dicitur omnino necessarium ad pacem generis humani: sed diuisio rerum est huiusmodi: ergo est Iuris naturæ. Resp. 1. Concedi posse illam hac ratione esse Iuris naturæ; quamuis alio modo negetur esse Iuris naturæ. 2. Naturalis ratio non dicitur id esse omnino necessarium: posset enim in singulis communitatibus institui politia, secundum quam panem omnia manerent communia: vt fit apud Anabaptistas in Morauia. excipe tamen vxores, quas illi fœdè nimis contra omnia Iura communes faciunt.

Obijcitur Quarto, *Quod hæc villa sit mea, & illa tua, est ex iure Imperatorum*, vt inquit Augustinus tractatu 6. in Ioannem; ergo non Iure gentium. Respondeo, Diuisio rerum in genere est Iuris gentium, non autem huius vel illius rei variis personis particularibus facta attributio. Hæc enim prouenit vel ex prima occupatione, vel ex variis contractibus, aliisve modis Iure ciuili approbatis.

DUBITATIO IV.

Quibus modis acquiratur dominium in homines seu mancipia.

12 Resp. Quatuor modis seu titulis, Iure belli, naturitate iusta condemnatione, & emptione; vt rectè docet Siluester verbo Seruitus q. 3.

Primus Titulus est *Ius belli*, i. in bellis seruari

consuetum, & communi gentium consuetudine receptum; quo non quidem præcipitur, sed datur potestas ei, qui aliquem in bello iusto capit, vt vindicet illum sibi in seruum. vt patet L. Hostes. de captiuis. cuius Iuris institutio profecta est ex naturali quadam commiseratione; ne capti occiderentur, (cum tamen merito possent occidi) sed seruarentur, morte in seruitutem commutata. vnde & serui dicti sunt. Instit. de Iure personarum. Extenditur hoc Ius etiam ad paruulos hostium & innocentes; qui etsi non peccarint, tamen seruituti possunt addici tamquam hostilis Reipub. membra, quæ vt commodis, ita & incommodis sui corporis participant, in bonis præsertim externis. Vnde cum in his etiam censeatur libertas, hæc spoliari possunt. accedit quod hac ratione etiam parentes, qui deliquerunt, in suis puniantur. sed de his plura 2. 2. quæstione 40. Apud Christianos tamen consuetudine introductum vt Christiani capti à Christianis non fiant serui; idque in honorem libertatis, quam per Christum sumus consecuti. si tamen bellum iniustum gerant contra infideles & capiantur, fiunt eorum serui Iure gentium. Vide Couar. in reg. Peccatum 2. p. §. ii. num. 6.

Vnde ser-
uitus iure
belli.

Innocentes
in seruitu-
tem rapi
possunt.

Aduerte tamen, eum, qui in bello ex parte sua iusto capitur, non contrahere veram seruitutem. quod si vtrinq; iustitia belli sit ambigua ob probabile Ius vtriusque partis, capti vtriusque fiunt serui; vt rectè Couar. ex lege suprascripta. vbi tamen constare ceperit vtri parti faueat iustitia, tunc ea pars, quæ iniuste cepit, debet captum in libertatem sine pretio restituere.

Secundus Titulus est *Natiuitas*: ratione cuius efficitur seruus, qui ex ancilla natus est: nam partus sequitur ventrem, L. Partum. Cod. de rei vindicatione. idque merito, quia mater est certior: & plus confert materie corpulentæ quàm pater: seruitus autem secundum corpus conuenit.

13

Notandum tamen, si mater fuit libera quando concepit, aut in partu, aut tempore aliquo medio inter conceptum & partum (etsi vel ad momentu) proles Iure Cæsareo non contrahit seruitutem; vt expressè habemus Instit. de Ingeniis. §. Sed & si quis. Ratio est; quia hoc ipso momento, quo mater efficitur libera, etiam proles libertati est restituta. vnde calamitas matri superueniens, non debet nocere proli libertatem assecuta; præsertim cum causa libertatis sit maxime fauorabilis.

Proles
quando
non con-
trahat ser-
uitutem.

Vbi tamen nulla est lex vel consuetudo disponens de seruitute prolis, sufficit vt mater in partu sit ancilla: quia proles in partu est fructus ancillæ, non liberæ. Ita seruari dicitur apud plerasque gentes, quæ Iure communi Cæsareo non viuuntur.

Tertius Titulus est *Iusta condemnatio*, qua quis fit seruus, si ad hoc propter crimen à legitimo Iudice condemnatur. Sicut enim potest quis morte damnari; ita etiam seruitute, quæ mors est ciuilis. Sic qui deferunt arma vel alia prohibita ad Turcas vel Saracenos; fiunt serui Christianorum eos capientium. c. Ita quorundam, 6. tit. de Iudæis & Saracenis. Raptor puellæ in seruitutem deditur. 36. quæst. 1. cap. De raptoribus. Femina quæ sciens contraxerit matrimonium cum eo, qui sacro Ordine initiatus est, potest à Principe in seruitutem rapi. cap. Eos qui. d. 32. filij autem ex tali coniugio

14
Pena ser-
uitutis.